

Naturresursfrågor och vattenrätt

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet motionsförslag som gäller naturresursfrågor och vattenrätt. Förslagen väcktes under den allmänna motionstiden 2004.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

Till betänkandet har fogats 12 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Vindkraft.....	6
Inledning.....	6
Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad.....	6
Krav avseende vindkraftsutbyggnad m.m.....	8
Ansvar för uttjänta vindkraftverk.....	8
Krav avseende vindkraftsutbyggnad.....	9
Tillståndsprovning avseende vindkraftsutbyggnad.....	10
Vattenrätt.....	11
Omprovning av vattendomar.....	11
Muddring.....	13
Åtgärder till förmån för fiske.....	13
Yrkesfiskarnas processuella ställning.....	15
Gemensamma frågor för vattenkraft och vindkraft.....	16
Riksentressen.....	16
Nationalstadsparker.....	17
Nationalstadsparken.....	17
Nya nationalstadsparker.....	18
Reservationer.....	20
1. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 1 (m).....	20
2. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 1 (c).....	21
3. Ansvar för uttjänta vindkraftverk, punkt 2 (m, fp).....	22
4. Krav avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 3 (m, fp).....	22
5. Tillståndsprovning avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 4 (mp).....	24
6. Omprovning av vattendomar, punkt 5 (kd, c).....	25
7. Omprovning av vattendomar, punkt 5 (v, mp).....	26
8. Åtgärder till förmån för fiske, punkt 7 (fp, kd, c).....	27
9. Yrkesfiskarnas processuella ställning, punkt 8 (c).....	28
10. Riksentressen, punkt 10 (kd, c).....	28
11. Nationalstadsparken, punkt 11 (c).....	29
12. Nationalstadsparken, punkt 11 (mp).....	30
Särskilda yttranden.....	32
1. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad och Krav avseende vindkraftsutbyggnad, punkterna 1 och 3 (fp).....	32
2. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 1 (kd).....	32
3. Nya nationalstadsparker, punkt 12 (fp).....	33
4. Nya nationalstadsparker, punkt 12 (c).....	34
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	35
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ494 yrkande 4, 2004/05: MJ495 yrkande 4, 2004/05: N390 yrkande 9 och 2004/05: Bo276 yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (c)

2. Ansvaret för uttjänta vindkraftverk

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: N390 yrkande 8 och 2004/05: Bo269.

Reservation 3 (m, fp)

3. Krav avseende vindkraftsutbyggnad

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: N348 yrkandena 6–8, 2004/05: N390 yrkandena 3–5 och 2004/05: Bo276 yrkande 3.

Reservation 4 (m, fp)

4. Tillståndsprövning avseende vindkraftsutbyggnad

Riksdagen avslår motion 2004/05: N307 yrkande 13.

Reservation 5 (mp)

5. Omprövning av vattendomar

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ498 yrkande 31 och 2004/05: Bo260 yrkandena 1 och 2.

Reservation 6 (kd, c)

Reservation 7 (v, mp)

6. Muddring

Riksdagen avslår motion 2004/05: Bo289.

7. Åtgärder till förmån för fiske

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ333 yrkande 3, 2004/05: MJ500 yrkandena 41 och 44 samt 2004/05: Bo227.

Reservation 8 (fp, kd, c)

8. Yrkesfiskarnas processuella ställning

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ495 yrkande 5.

Reservation 9 (c)

9. Gemensamma frågor för vattenkraft och vindkraft

Riksdagen avslår motion 2004/05: Bo282 yrkandena 1 och 2.

10. Riksintressen

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:T335 yrkande 4 och 2004/05:MJ498 yrkande 28.

Reservation 10 (kd, c)

11. Nationalstadsparken

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Bo273 yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:Bo279 yrkandena 1–4.

Reservation 11 (c)

Reservation 12 (mp)

12. Nya nationalstadsparker

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ469.

Stockholm den 23 november 2004

På bostadsutskottets vägnar

Ragnwi Marcelind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ragnwi Marcelind (kd), Owe Hellberg (v), Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Siw Wittgren-Ahl (s), Maria Öberg (s), Mariam Osman Sherifay (s), Peter Danielsson (m), Gunnar Sandberg (s), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c), Leif Jakobsson (s), Ewa Thalén Finné (m), Sten Lundström (v), Helena Hillar Rosenqvist (mp), Solveig Hellquist (fp) och Tomas Agenberg (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet förslag som riksdagsledamöterna väckt angående naturresursfrågor och vattenrätt under den allmänna motions-tiden 2004.

Motionerna har efter mönster från tidigare år sorterats in under rubri-kerna Vindkraft (med underrubrikerna Lokaliseringsfrågor avseende vind-kraftsutbyggnad, Ansvar för uttjänta vindkraftverk samt Krav respektive Tillståndsprövning avseende vindkraftsutbyggnad), Vattenrätt (med under-rubrikerna Omprövning av vattendomar m.m., Muddring, Åtgärder till förmån för fiske och Yrkesfiskarnas processuella ställning) samt Riksintres-sen och Nationalstadsparker (med underrubrikerna Nationalstadsparken och Nya nationalstadsparker). Under en ny rubrik Gemensamma frågor för vat-tenkraft och vindkraft har förts två nya motionsförslag som behandlar generella frågor om tillståndsprövning och lokalisering av kraftproduktion.

Utskottet har med anledning av motionerna angående nationalstadspar-ken uppvaktats av företrädare för Världsnaturfonden, Kungliga Djurgårds-förvaltningen och Förbundet för Ekoparken.

Utskottets överväganden

Vindkraft

Inledning

Frågor som i olika avseenden avser vindkraften har under senare år varit föremål för en rad utredningsinsatser av skilda slag. En relativt omfattande redovisning av detta utredningsarbete har gjorts av utskottet i betänkandena 2001/02:BoU11 och 2002/03:BoU3 (daterade april respektive november 2002). Kompletterande upplysningar har dessutom lämnats i februari i år i betänkande 2003/04:BoU4.

Utredningsarbetet kan sägas huvudsakligen ha varit inriktat på att undersöka vilka områden som är lämpligast för lokalisering av större vindkraftsanläggningar. Arbetet har bedrivits framför allt vid de fyra myndigheterna Boverket, Statens energimyndighet, Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet.

Nedan redovisas under respektive rubrik bl.a. vissa, i förhållande till den tidigare lämnade redovisningen, nya uppgifter.

Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bör avslå motionsförslagen om lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad. Jämför reservationerna 1 (m) och 2 (c) samt särskilda yttrandena 1 (fp) och 2 (kd).

Motionerna

Motion Bo276 (kd) yrkandena 1 och 2 innehåller förslag om att områden av riksintresse för vindkraftsutbyggnad bör pekas ut och att större vindkraftsanläggningar bör lokaliseras till områden med en utbyggd infrastruktur för eldistribution. I motion MJ494 (kd) yrkande 4 framhåller motionärerna vikten av att yrkesfiskets intressen beaktas vid planeringen av havsbaserade vindkraftverk. Förslagsställarna i motion MJ495 (c) yrkande 4 framhåller vikten av forskning om miljökonsekvensanalyser av havsbaserad vindkraft. Slutligen anser motionärerna bakom motion N390 (m) yrkande 9 att vindkraften inte bör främjas genom att man hävdar att vissa områden är riksintressen.

Utskottets ställningstagande

Flera av motionsförslagen avser vindkraftens ställning och utpekandet av områden av riksintresse för vindkraftsutbyggnaden.

Miljöbalken behandlar riksintressen i framför allt kapitlen 3 och 4. Riksintressen enligt 4 kap. är lokaliserade och avgränsade av riksdagen. Motsvarande intressen enligt 3 kap. måste däremot helt och hållet lokaliseras och avgränsas med tillämpning av de principer som gäller enligt PBL i fråga om samspelet och rollfördelningen mellan staten och kommunerna. I första hand skall sådana frågor lösas inom ramen för översiktsplaner. Riksintressen enligt såväl 3 som 4 kap. MB skall anges särskilt i översiktsplanen (4 kap. 1 § PBL). Det ankommer på vissa myndigheter att efter samråd med Boverket inom sitt ansvarsområde lämna uppgifter till länsstyrelserna om områden som de bedömer vara av riksintresse enligt 3 kap. MB. Statens energimyndighet ansvarar i detta sammanhang för områden av riksintresse för energiproduktion och energidistribution, vilka anges i 3 kap. 8 § MB (2 § förordningen [1998:896] om hushållning med mark- och vattenområden m.m.).

Som utskottet även tidigare år har konstaterat kan ställningstaganden till vilka områden som bör utpekade vara av riksintresse för vindkraftsutbyggnad sägas sedan lång tid tillbaka ha varit ett övergripande mål för det utredningsarbete m.m. som har bedrivits på området. En stor mängd utredningsinsatser har bedömts vara nödvändiga för väl grundade ställningstaganden. Insatserna har avsett bl.a. miljömässiga, kulturmiljömässiga, militära och elsystemsmässiga förutsättningar för olika områden.

Det är mot den bakgrunden tillfredsställande att kunna konstatera att Statens energimyndighet nyligen (den 26 oktober 2004) pekat ut områden av riksintresse för vindkraftsutbyggnad i enlighet med bestämmelserna i 3 kap. 8 § MB.

Här kan även nämnas att Svenska kraftnät till regeringen har redovisat sin slutrapport angående övergripande förutsättningar för storskalig utbyggnad av vindkraft i havs- och fjällområden. Boverket har redovisat en slutrapport till regeringen angående förutsättningar för storskalig utbyggnad av vindkraft i havs- och fjällområden. Rapporterna har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet. Försvarsmakten slutredovisade den 23 mars 2004 ett uppdrag om vindkraftens effekter på militära övervaknings- och kommunikationssystem m.m. Naturvårdsverket har i april 2003 till regeringen redovisat Plan för inventering av marina naturtyper på utsjöbankar (Dnr 301-388-03/Nv). Verket har därefter fått i uppdrag att genomföra planen och lämna en redovisning av de gjorda inventeringarna i december 2005. Slutligen kan nämnas att Riksantikvarieämbetet har studerat vindkraftens inverkan på kulturmiljön och lämnat en rapport härom till regeringen.

Försvarsmaktens, Riksantikvarieämbetets och Boverkets uppdrag avslutades i juni 2004 med ett uppdrag till länsstyrelserna om att redovisa planeringsunderlag för utbyggnad av stora vindkraftsanläggningar. Länsstyrelserna skall redovisa resultaten av arbetet för landområden senast den 1 juni 2005 och för havsområden senast den 1 april 2006.

Utskottet ser med intresse fram mot länsstyrelsernas kommande redovisningar av dessa uppdrag.

Som redan har framgått ser utskottet positivt på att områden av riksintresse för vindkraftsutbyggnaden nu har pekats ut. Utskottet kan således inte biträda det moderata förslaget.

De utgångspunkter som motionärerna bakom övriga motionsförslag lyfter fram torde delas av så gott som alla. Det är således av stor vikt att det vid ställningstaganden till ansökningar om tillstånd till havsbaserad vindkraft finns tillfredsställande utredningar om miljökonsekvenserna att tillgå så att bl.a. effekterna för fisket, vilket efterlyses i en av motionerna, kan bedömas. Detta har också kommit till uttryck i lagstiftningen. Således skall normalt en miljökonsekvensbeskrivning ingå i en ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. MB samt finnas vid tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB (se 6 kap. 1 § MB), dvs. i fall då tillstånd enligt miljöbalken söks för uppförande av vindkraftverk. Det motionärerna efterlyser torde därför enligt utskottets mening i allt väsentligt redan vara uppnått.

Utskottet avstyrker motionsförslagen.

Krav avseende vindkraftsutbyggnad m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bör avslå motionsförslagen om

- ansvaret för uttjänta vindkraftverk, jämför reservation 3 (m, fp) och
- krav avseende vindkraftsutbyggnad m.m., jämför reservation 4 (m, fp).

Ansvaret för uttjänta vindkraftverk

Motionerna

Två motioner innehåller förslag som tar sikte på ansvaret för uttjänta vindkraftverk. Det är motion N390 (m) yrkande 8 i vilken man förespråkar en utredning om ansvaret för nedmontering och bortforsling av uttjänta vindkraftverk. Motionärerna anför att en rimlig utgångspunkt kunde vara att tillståndsmyndigheten villkorar uppförandet av vindkraftverk med att säkerhet ställs av den sökande för kostnaderna för nedmontering och bortforsling. Även i den andra motionen, Bo269 (s), förespråkas att ekonomiska garantier för nedmonteringen ställs innan etableringen kan påbörjas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare pekat på att regeringen i mars år 2001 tillåtlighetsprövade en gruppstation för vindkraft på Lillgrund i Öresund, Malmö kommun. Regeringen, som har att pröva tillåtlighetsfrågan beträffande vissa större vindkraftsanläggningar, lämnade tillstånd och föreskrev som villkor att sökandebolaget skulle ställa säkerhet för erforderliga kostnader i samband med en nedläggning, inkluderande rivningskostnader. Prövningen gjordes enligt naturresurslagen. Miljöbalken ger regeringen möjligheter att föreskriva motsvarande villkor (17 kap. 7 § MB). Även övriga prövningsmyndigheter har möjlighet att villkora tillståndsbeslut. De kan bl.a. föreskriva att säkerhet skall ställas för kostnaderna för återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda (16 kap. 3 § MB). Härigenom ges således möjligheter för prövningsmyndigheterna att vid tillståndsgivningen ställa sådana villkor som motionärerna torde eftersträva. Utskottet har även erfårit att möjligheterna att ställa dessa villkor utnyttjas och förutsätter att regeringen, som bl.a. i samband med sin tillåtlighetsprövning kommer i kontakt med problematiken, följer frågan och tar de initiativ som eventuellt skulle behövas.

Motionerna avstyrks.

Krav avseende vindkraftsutbyggnad

Motionerna

I motion Bo276 (kd) yrkande 3 föreslår motionärerna att framtida utbyggnadsområden för vindkraft och områden fria från vindkraft skall markeras på kartorna i översiktsplaneringen, att utbyggnader bör samordnas mellan berörda kommuner och att boende skall vara med i planeringen från början. Motion N348 (m) yrkandena 6–8 innehåller förslag om miljö- och detaljplanprövning vid vindkraftsetablering, respektavstånd mellan bebyggelse och vindkraft samt särskild gränsvärdenorm för buller från vindkraftverk. I motion N390 (m) yrkandena 3–5 framhåller motionärerna vikten av närboendes och lokala näringsidkares möjligheter till påverkan på vindkraftsutbyggnaden liksom närboendes inflytande över minimiavstånd. De förespråkar även, såsom i den föregående motionen, särskild gränsvärdenorm för buller från vindkraftverk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anförde i februari innevarande år vid behandlingen av motionsförslag liknande de som nu tas upp i motionerna (bet. 2003/04:BoU4) bl.a. att det naturligtvis är viktigt att tillkomsten av vindkraftverk föregås av prövningar där olika intressen kommer till tals. Utskottet pekade mot den bakgrunden på att Boverket har gett ut en handbok – Planering och prövning av vindkraftsanläggningar – angående frågor om etablering av vindkraftverk på land. I handboken behandlas på ett eller annat sätt samtliga de

frågor som tas upp i de ovan nämnda motionerna. Bland annat redovisas att kommuner i översiktsplan eller vindkraftspolicy kan ange vad som är rimliga avstånd mellan bostads-/fritidsbebyggelse och en vindkraftsanläggning. Dessa avstånd anges vara lämpliga att bestämma efter lokala förutsättningar, rådande värden, verkens och anläggningens storlek och efter att ha inhämtat medborgarnas uppfattning. Uppfattningen om rimligt avstånd har enligt handboken hela tiden ökat med verkens storlek. De visuella frågorna anses numera vara en väsentlig utgångspunkt för bedömningen. Rimligt minsta avstånd bedöms kunna vara 500 till 1 000 m. Handboken innehåller även ett flertal kommunala exempel på hur frågorna hittills har hantearats. Bland annat redovisas Vindkraft på södra Gotland – tillägg till översiktsplanen Vision Gotland 2010. Där har kommunen angett avståndskriterier/riktlinjer för boendemiljön enligt följande:

- Avståndet mellan boende och vindkraftverk bör i normalfallet vara 1 000 m.
- Byggnadsnämnden kan i speciella fall utifrån buller, ljus, topografiska förhållanden och väderstreck överväga en flexibel skyddszon om 500–1 000 m.
- Avståndet mellan nya verk eller vindkraftsparker skall vara minst 3 km. Detta avstånd gäller inte för gårdsverken.

Andra kommuner uppges ha minsta avstånd från 250 m och uppåt. Vissa kommuner skiljer mellan avstånd till enstaka bostad och till samlad bebyggelse.

Liksom vid behandlingen under förra riksmötet kan utskottet även nu konstatera att de frågor som aktualiseras i motionerna är sådana som lämpligen hanteras på samma sätt som andra planfrågor eller bygglovsfrågor. Det innebär att kommunerna bör ha ett väsentligt inflytande, bl.a. genom sitt planmonopol. Samtidigt bör det finnas ett visst utrymme för statlig kontroll, t.ex. vid kollisioner med riksintressen eller miljökvalitetsnormer. Vidare bör frågorna kunna komma under domstolsprövning, t.ex. vid överklagande av bygglov.

Mot denna bakgrund finner utskottet sammanfattningsvis inte tillräckliga skäl för att gå något av motionsförslagen till mötes.

Tillståndsprövning avseende vindkraftsutbyggnad

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bör avslå motionsförslaget om tillståndsprövning avseende vindkraftsutbyggnad. Jämför reservation 5 (mp).

Motionen

I motion N307 (mp) yrkande 13 föreslår motionärerna tillsättande av en vindkraftsutredning för att ge förslag på åtgärder för att påskynda utbyggnaden av vindkraft, bl.a. genom en snabbare, enklare och mer förutsägbar prövning.

Utskottets ställningstagande

Såväl Miljöbalkskommittén som PBL-kommittén har haft regeringsuppdrag som berör den frågeställning som motionärerna tar upp. Naturvårdsverket har på eget initiativ gjort en översyn av olika verksamheters tillstånds- respektive anmälningsplikt som resulterat i rapporten Pröva eller inte pröva som lämnades till Miljödepartementet i februari 2004. I rapporten föreslås att ca 1 350 verksamheter blir anmälningspliktiga i stället för tillståndspliktiga. Rapporten har remitterats. Beredning av ärendets fortsatta hantering pågår.

Miljöbalkskommittén lämnade i december 2003 betänkandet En effektivare miljöprövning (SOU 2003:124). I betänkandet lämnar man förslag som är inriktade på prövningens första skeden, från den första myndighetskontakten till beslut i första instans. Förslagen gäller bl.a. förfarandet för att ta fram miljökonsekvensbeskrivningar, prövningen vid ändringar och utbyggnader av befintliga miljöfarliga verksamheter, anmälningsplikt i stället för tillståndsplikt för vissa vattenverksamheter, prövningen av täkter samt regeringens tillåtlighetsprövning av vissa verksamheter. Betänkandet har remissbehandlats. Beredning pågår och beslut om proposition är planerat till januari 2005.

Angående prövningsorganisationen har de två kommittéerna lämnat delbetänkandena Alternativ för miljöbalkens prövningsorganisation – Miljöbalkskommittén (SOU 2004:38) respektive Kortare instanskedja och ökad samordning – PBL-kommittén (SOU 2004:40). Betänkandena har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet vill inte föregripa den inom Regeringskansliet pågående beredningen och avstyrker därför förslagen i mp-motionen.

Vattenrätt

Omprövning av vattendomar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bör avslå motionsförslagen om omprövning av vattendomar. Jämför reservationerna 6 (kd, c) och 7 (v, mp).

Motionerna

I motion MJ498 (kd) yrkande 31 förespråkar motionärerna en översyn av möjligheterna att ompröva vattendomar. Och i motion Bo260 (v) yrkandena 1 och 2 förespråkar motionärerna omprövning av vattendomar till förmån för fiskar respektive andra viktiga naturvårds- och miljöintressen.

Utskottets ställningstagande

I frågan om möjligheterna att ompröva *äldre vattendomar* har utskottet tidigare (se bl.a. bet. 2001/02:BoU11) konstaterat att man naturligtvis anser det vara betydelsefullt att gamla vattendomar kan omprövas samt att omprövningsmöjligheterna bör ha en väl avvägd utformning. Utskottet har inte funnit skäl att ifrågasätta den nuvarande regleringen av förutsättningarna för omprövning. Utskottet har särskilt framhållit att det är av stor betydelse att staten kan begära omprövning i de fall där det är önskvärt och möjligt och pekat på att Kammarkollegiet, Naturvårdsverket och länsstyrelserna har sådan rätt. Motionsförslag angående omprövning mot bakgrund av *översvämningar* har avstyrkts av utskottet, se bl.a. betänkande 2002/03:BoU3, med hänvisning till vad Miljöbalkskommittén funnit i ett delbetänkande (SOU 2002:50). I sammanfattningen av betänkandet säger kommittén bl.a. att det generellt sett inte är genom omprövning av vattendomar som översvämningssproblemen kan mildras. Utredningen föreslår därför inga ändringar av omprövningsreglerna. Slutsatsen är i stället att vi måste vara beredda på att översvämningar kommer att inträffa. För att mildra verkningarna av dem förefaller det enligt utredningen mer ändamålsenligt med ökad hänsyn till översvämningssrisken vid den fysiska planeringen och en utbyggt verksamhet med älv- och samordningsgrupper.

Vid utskottets behandling under förra riksmötet av förslag angående omprövning av vattendomar erfor utskottet från Regeringskansliet bl.a. att Miljöbalkskommittén utreder olika alternativ för hur prövningsorganisationen bör se ut. Frågan är vid och har stor betydelse för hur prövningen av vattenverksamheter, inklusive omprövning av villkor, skall gå till. Mot bakgrund av vad Miljöbalkskommittén skulle komma fram till avsåg regeringen att återkomma till frågan om prövningsordningen i stort och då också till frågan om omprövning av vattendomar. Efter det principbetänkande om prövningsorganisationen som Miljöbalkskommittén skulle lämna kring månadsskiftet mars/april 2004 avsåg regeringen att i tilläggsdirektiv till kommittén ge anvisningar för den fortsatta utredningen.

Utskottet har nu erfarit att ambitionen är att tilläggsdirektiv skall vara klara innan årsskiftet 2004/2005. Utskottet förutsätter att tilläggsdirektiven kommer att bli klara inom en snar framtid och vill inte föregripa dessa överväganden. Motionsförslagen avstyrks.

Muddring

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bör avslå motionsförslaget om muddring.

Motionen

I motion Bo289 (m) förespråkar motionärerna en översyn av miljöbalkens bestämmelser om muddring i småbåtshamnar.

Utskottets ställningstagande

För vattenverksamhet (bl.a. muddring) krävs enligt huvudregeln tillstånd enligt 11 kap. MB. Ansökningar om tillstånd för muddring handläggs av miljödomstolarna som första instans. Miljödomstolens tillståndsprövning avser bl.a. om fördelarna från allmän och enskild synpunkt av företaget överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av det. Det kan även noteras att dumpning är förbjudet enligt 15 kap. 31 § MB. Dispens från förbudet kan sökas hos Naturvårdsverket. Vidare kan nämnas att tippning eller deponering av muddermassor närmast är att hänföra till miljöfarlig verksamhet som prövas enligt 9 kap. MB.

Liksom motionärerna anser bostadsutskottet att kostnaderna för muddring bör vara rimliga och inte onödigt höga. Frågorna förtjänar att på olika sätt uppmärksammas. Utskottet saknar underlag för att för sin del kunna konstatera att gällande regelverk för tillstånd till muddring skulle ha sådana brister att riksdagen nu bör ta initiativ till förändringar. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet förslaget.

Åtgärder till förmån för fiske

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bör avslå motionsförslagen om åtgärder till förmån för fiske. Jämför reservation 8 (fp, kd, c).

Motionerna

I ett flertal motioner lämnas förslag som syftar till att förbättra fiskens miljö. Sålunda förespråkar motionärerna bakom motion MJ333 (m) yrkande 3 att ålens livsmiljö skall restaureras. Motion MJ500 (kd) innehåller förslag om planering för vattenbruk (yrkande 41) och förslag om åtgärder för vandringfisk (yrkande 44). Motionärerna vill bl.a. att kommunerna i sina översiktsplaner skall ange områden lämpliga för fiskodling och förespråkar

att de utbyggda älvarna förses med erforderliga laxtrappor och vandringsvägar för ål. Slutligen finns i motion Bo227 (s) förslag om fisktrappor och vandringsvägar för fisk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet framhöll vid behandlingen av liknande frågor under förra riksmötet (bet. 2003/04:BoU4) att man i betänkande 2002/03:BoU3 bl.a. ansett att det bör finnas förbiflöde vid alla kraftverk. Enligt utskottet fanns det anledning att se över frågan om hur behovet av förbiflöden i befintliga vattenkraftverk kan tillgodoses och som en del i detta hur ändamålsenliga reglerna för omprövning av vattendomar är i sammanhanget. Utskottet fann i samma betänkande att en sådan översyn skulle kunna göras i samband med beredningen av de frågor som Miljöbalkskommittén tar upp i avsnitt 7.4.1 i betänkande SOU 2002:50 och förutsatte att regeringen utan särskilt tillkännagivande i frågan tar de initiativ som kan krävas. Utskottet tillade även att man kommer att följa frågornas hantering och utslöt inte möjligheten att i annat sammanhang aktualisera dem på nytt.

Vid behandlingen av frågorna under förra riksmötet hade regeringen i proposition 2003/04:51 Kust- och insjöfiske samt vattenbruk anfört beträffande målen för en nationell politik för kust- och insjöfisket samt för fritidsfisket och vattenbruket bl.a. att en ekologiskt hållbar förvaltning av fiskresurserna inom ramen för de av riksdagen fastställda miljö kvalitetsmålen skall bidra till att återskapa och bevara den biologiska mångfalden samt bidra till utvecklingen av ett livskraftigt, ekologiskt hållbart och därmed miljöanpassat fiske. Regeringen redovisade vidare att vattenbruk bör integreras bättre i kommunernas översiktsplaner och aviserade att man hade för avsikt att ge Boverket i uppdrag att tillsammans med berörda myndigheter utarbeta nya riktlinjer för kommunernas vattenplanering. Detta kommer enligt regeringens bedömning även att kunna utgöra ett underlag för de framtida vattenmyndigheternas arbete. Vidare anförde regeringen angående bl.a. befintliga vattendomar följande. Arbetet med miljö kvalitetsmålen har bl.a. visat att det finns förutsättningar för att delvis ersätta kompensationsutsättningarna av lax och öring med åtgärder som förbättrar den naturliga produktionen i de utbyggda älvarna. Regeringen angav att man hade för avsikt att uppdra åt Kammarkollegiet och Fiskeriverket att i samverkan med Naturvårdsverket utreda möjligheter och konsekvenser av en sådan inriktning på kompensationsåtgärder för befintliga och kommande vattendomar. Vidare att Fiskeriverkets forskning har visat att långvarig odling av laxfisk leder till genetiska förändringar i bestånden som bl.a. gör dessa bestånd mindre konkurrenskraftiga. Regeringen ansåg det därför vara väsentligt att sådana bestånd kontinuerligt kan förstärkas med vild fisk på sådant sätt som gjorts i bl.a. Dalälven. Fiskeriverket borde därför enligt regeringens mening undersöka möjligheterna att, för bestånd av laxfisk beroende av kontinuerlig utsättning, skapa mindre, lokala självreproducerande laxbestånd som kan utnyttjas för att bevara beståndens naturliga karaktär. Fiskeriverket fick i

regleringsbrev för 2004 i uppdrag att i samverkan med berörda myndigheter utreda möjligheter och konsekvenser av en förändrad inriktning på kompensationsåtgärder avseende fiske i nuvarande och kommande vattendomar. Uppdraget skall redovisas senast den 1 december 2004.

Som redovisats under avsnittet Omprövning av vattendomar erford utskottet från Regeringskansliet även att regeringen mot bakgrund av Miljöbalkskommitténs kommande ställningstaganden avsåg att senare återkomma till frågan om omprövning av vattendomar.

Utskottet kunde mot den nu redovisade bakgrunden konstatera att regeringen hade fört arbetet på området framåt och fann inte tillräckliga skäl för att ta ett initiativ i frågan. Utskottet avsåg dock att även fortsättningsvis följa frågornas hantering och uteslöt inte möjligheten att i annat sammanhang aktualisera dem på nytt. Det kristdemokratiska förslaget angående vattenbruk (och översiktsplaner) fann utskottet i allt väsentligt vara tillgodosett genom regeringens ovan redovisade initiativ angående vattenbruk m.m.

Enligt vad utskottet har erfarit kommer uppdraget till Boverket att lämnas i regleringsbrev för 2005.

Utskottet gör samma bedömning nu som i februari i år (bet. 2003/04:BoU4) och finner fortfarande inte tillräckliga skäl för att gå motionärerna till mötes.

Yrkesfiskarnas processuella ställning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bör avslå motionsförslagen om yrkesfiskarnas processuella ställning. Jämför reservation 9 (c).

Motionen

Motion MJ495 (c) yrkande 5 innehåller förslag om att säkerställa fiskares ställning som sakägare. Framför allt avser yrkandet fiskares möjligheter att erhålla ekonomisk kompensation från den som söker tillstånd till etablering av vindkraftverk som påverkar fisket.

Utskottets ställningstagande

Liksom vid behandlingen av liknande frågor under förra riksmötet (bet. 2003/04:BoU4) ansluter sig utskottet till regeringens i miljöbalkspropositionen (prop. 1997/98:45) redovisade uppfattning att det knappast är möjligt att direkt i lagtexten ange vem som är att anse som sakägare. Regeringen angav i propositionen att man var av den uppfattningen att yrkesfiskare bör kunna vara sakägare även i mål om vattenverksamhet trots att de inte fiskar med fasta redskap. Vidare borde enligt regeringen en anknytning som endast grundar sig på allemansrätt aldrig vara tillräcklig för att talerätt skall

föreligga. Gällande sakägarbegrepp enligt miljöskyddslagen borde utgöra utgångspunkt. En generös tillämpning är således avsedd. Frågan fick enligt regeringens mening i övrigt överlämnas till rättstillämpningen i likhet med vad som gäller inom andra rättsområden.

Utskottet avstyrker motionsförslaget.

Gemensamma frågor för vattenkraft och vindkraft

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bör avslå motionsförslagen om ny kraftproduktion.

Motionen

I motion Bo282 (s) yrkande 1 förespråkar motionärerna effektivisering av tillståndsprövningen m.m. vid anläggandet av ny kraftproduktion och, i yrkande 2, kartläggning av var det är lämpligt att förlägga ny kraftproduktion.

Utskottets ställningstagande

Frågorna behandlas i de under tidigare avsnitt nämnda utredningarna från bl.a. MB- och. PBL-kommittén. Utskottet vill inte föregripa de kommande ställningstagandena och avstyrker motionsförslagen.

Riksintressen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bör avslå motionsförslagen om riksintressen. Jämför reservation 10 (kd, c).

Motionerna

Motion T335 (c) yrkande 4 innehåller förslag om en klassificering av Ystads hamn som riksintresse. I motion MJ498 (kd) yrkande 28 förespråkar motionärerna att det utreds hur områden viktiga för vattenförsörjningen skall kunna anges som riksintresse.

Utskottets ställningstagande

Som även redovisats på annat ställe i detta betänkande behandlar miljöbalansen riksintressen i framför allt kapitlen 3 och 4. Riksintressen enligt 4 kap. är lokaliserade och avgränsade av riksdagen. Motsvarande intressen enligt

3 kap. måste däremot helt och hållet lokaliseras och avgränsas med tillämpning av de principer som gäller enligt PBL i fråga om samspelet och rollfördelningen mellan staten och kommunerna. I första hand skall sådana frågor lösas inom ramen för översiktsplaner. Riksstyrelsen enligt såväl 3 som 4 kap. MB skall anges särskilt i översiktsplanen (4 kap. 1 § PBL).

Områden med särskilt gynnsamma fysiska förutsättningar för vissa typer av anläggningar (bl.a. för kommunikationer och för vattenförsörjning) har redan genom bestämmelserna i 3 kap. 8 § första stycket MB ett visst skydd mot åtgärder som försvårar tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar. Bestämmelsen gör att möjligheterna för de kommunala och statliga myndigheterna att t.ex. planera för eller lämna tillstånd till sådana verksamheter som försvårar ett utnyttjande för de angivna ändamålen inskränks. Som exempel anges i förarbetena till dåvarande naturresurslagen att åtgärder som kan försvåra driften av anläggningen inte bör tillåtas i dess närhet (se prop. 1985/86:3). Om området med stöd av nämnda bestämmelse andra stycke är av riksintresse blir skyddet starkare.

Det ankommer på vissa myndigheter att efter samråd med Boverket inom sitt ansvarsområde lämna uppgifter till länsstyrelserna om områden som de bedömer vara av riksintresse enligt 3 kap. MB. Naturvårdsverket ansvarar för områden av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning och Sjöfartsverket m.fl. för områden av riksintresse för kommunikationer (2 § förordningen [1998:896] om hushållning med mark- och vattenområden m.m.).

Enligt utskottets mening föreligger det inte tillräckliga skäl för riksdagen att ta initiativ i de av motionärerna aktualiserade frågorna.

Nationalstadsparker

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bör avslå motionsförslagen om

- nationalstadsparken, jämför reservationerna 11 (c) och 12 (mp) och
- nya nationalstadsparker, jämför särskilda yttrandena 3 (fp) och 4 (c).

Nationalstadsparken

Motionerna

Motion Bo273 (c) yrkandena 1 och 2 innehåller förslag om statens särskilda ansvar för att vårda och värna nationalstadsparken och satsningar på parkens tioårsdag. Även motion Bo279 (mp) yrkandena 1–4 innehåller för-

slag om nationalstadsparken. Motionärerna föreslår gränser och buffertzoner för parken, moratorium för nya bebyggelseplaner, analys av hoten mot parken och stärkt skydd för parken.

Utskottets ställningstagande

I 4 kap. 7 § första stycket MB anges att området Ulriksdal–Haga–Brunnsviken–Djurgården är en nationalstadspark. Inom en sådan park får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas. Skyddet för nationalstadsparker är väsentligt större än vad som i allmänhet gäller för områden som enligt 4 kap. MB är av riksintresse (t.ex. de vattenområden som omfattas av älvskyddet). Detta beror bl.a. på att undantaget i 1 § andra stycket samma kapitel (för utvecklings- och totalförsvarsändamål m.m.) inte är tillämpligt.

Regeringen gav i november 2003 Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att, i samarbete med berörda kommuner, markägare och förvaltare och efter samråd med andra aktörer, utarbeta ett program för samordnad förvaltning, skötsel och utveckling av nationalstadsparken Ulriksdal–Haga–Brunnsviken–Djurgården. Länsstyrelsen skall redovisa uppdraget senast den 31 december 2005. Arbetets uppläggning och vunna erfarenheter skall redovisas i en delrapport senast den 31 december 2004.

Utskottet finner att utfallet av det uppdrag som har getts till Länsstyrelsen i Stockholms län bör avvaktas och att det saknas tillräckliga skäl för att gå motionärerna till mötes.

Nya nationalstadsparker

Motionen

I motion MJ469 (fp) lämnar motionärerna förslag om att ge Slottsskogen (Göteborg) med omgivande områden status som nationalstadspark.

Utskottets ställningstagande

Frågor om inrättande av ytterligare nationalstadsparker har behandlats i slutbetänkandet av Utredningen om nationalstadsparker (SOU 1996:38). Utredningen föreslog att ytterligare två nationalstadsparker skulle inrättas (i Uppsala och Trollhättan). Frågan om inrättande av dessa parker har under en längre tid beretts inom Regeringskansliet. För närvarande pågår ingen beredning. I nämnda betänkande analyserades även förutsättningarna för och behovet av att göra Slottsskogen till nationalstadspark. Det aktuella motionsyrkandet motsvarar förslag som utskottet avstyrkt under tidigare riksmöten (senast i bet. 2002/03:BoU3).

Bostadsutskottet finner inte heller nu tillräckliga skäl att ställa sig bakom förslag om att ge Slottsskogen (Göteborg) med omgivande områden status som nationalstadspark.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 1 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Peter Danielsson (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N390 yrkande 9 och avslår motionerna 2004/05:MJ494 yrkande 4, 2004/05:MJ495 yrkande 4 och 2004/05:Bo276 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

En bra och ekonomiskt sund energiförsörjning för Sverige bygger på att de olika energislagen får konkurrera på lika villkor och stå för sina egna kostnader. Även el från förnybara energikällor bör produceras utan omfattande subventioner och särregleringar. Vindkraftens utbyggnad skall ske på dess egna meriter. Vi anser därför att det inte behövs några nationella planeringsmål för vindkraftens utbyggnad. Inte heller skall vindkraften främjas genom att vissa områden hävdas som riksintressen.

Vi föreslår därför att riksdagen skall tillkännage för regeringen som sin mening vad vi med anledning av den moderata motionen framför om att vindkraften inte främjas genom att man pekar ut vissa områden som riksintresse för vindkraft.

Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N390 yrkande 9 och avslår motionerna 2004/05:MJ494 yrkande 4, 2004/05:MJ495 yrkande 4 och 2004/05:Bo276 yrkandena 1 och 2.

2. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 1 (c)

av Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ495 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05: MJ494 yrkande 4, 2004/05: N390 yrkande 9 och 2004/05: Bo276 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Allt fler inser att samhället måste ställas om till en mer uthållig utveckling. Vindkraften kommer här att spela en allt större roll som en förnybar energikälla. Den är en påfallande ren energikälla och den tillför energi som är gratis och outsläpplig. Påverkan på luft och klimat är synnerligen begränsad. När ett vindkraftverk har tjänat ut kan det monteras ned. Det finns dock dessvärre målkonflikter kring denna energikälla.

Energiomställningen med avveckling av kärnkraft och infasning av alternativ energi ställer krav på stora vindkraftsparker. Många ansökningar och planer finns nu för att förlägga vindkraftsparker till havs. Detta sker av flera anledningar varav en är att det inte finns några sakägare på samma sätt som vid landbaserade etableringar eller byggnationer längs kustremsan. De högljudda protester, som oftast finns i samband med ansökningar i närheten av fritidsområden uteblir genom havsetablering och hela planprocessen kan därmed gå snabbare. Det bör dock uppmärksammas att här finns ingen miljöforskning som kan svara på vad som händer med fiskevattnen och reproduktionen i området på grund av dessa etableringar. Helhetssynen på den marina havsmiljön saknas. Det borde i stället ges prioritet åt forskning om hur det marina ekosystemet i sin helhet påverkas av all samlad exploatering. Därför bör regeringen vidta åtgärder för att skapa forsknings- och miljökonsekvensanalyser av fiske och havsmiljön innan havsbaserade vindkraftsparker etableras. Jag vill i detta sammanhang även tillägga att jag anser det vara av stor vikt att det inrättas ett nationellt center för vindkraft på Högskolan i Visby. Centret skulle bl.a. kunna bli en motor i det av mig efterlysta arbetet.

Jag föreslår därför att riksdagen skall tillkännage för regeringen som sin mening vad jag med anledning av c-motionen anført. I den mån övriga motionsförslag inte kan anses tillgodosedda med detta avstyrker jag dem.

Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ495 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05: MJ494 yrkande 4, 2004/05: N390 yrkande 9 och 2004/05: Bo276 yrkandena 1 och 2.

3. Ansvar för uttjänta vindkraftverk, punkt 2 (m, fp)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Peter Danielsson (m), Lars Tysklind (fp), Ewa Thalén Finné (m) och Solveig Hellquist (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N390 yrkande 8 och avslår motion 2004/05:Bo269.

Ställningstagande

Vi vill att ansvaret gällande kostnader, nedmontering och bortförande av vindkraftverk i samband med nedläggning av verksamheten, utreds. Det kunde likna statens linje beträffande grustag och kärnkraftverk. Naturligtvis är det ägaren till vindkraftverket som har det fulla ansvaret, och i de flesta fall kommer det säkert att fungera väl. Men för de fall då ägaren inte kan, eller vill, fullgöra sina skyldigheter anser vi att det bör finnas lösningar. Lösningarna bör gälla oavsett var verken är placerade.

Vi ställer oss således bakom förslaget i den moderata motionen. Vi anser det inte vara tillräckligt med de möjligheter att villkora tillstånd som i dag finns. Enligt vår mening bör tillståndsmyndigheter i de allra flesta fall vara skyldiga att villkora tillstånd till uppförande av vindkraftverk med att säkerhet ställs för kostnader för nedmontering och bortförande av uttjänta vindkraftverk. Avgränsningen av i vilka fall skyldigheten skall föreligga bör utredas i annat sammanhang.

Det bör ankomma på regeringen att låta utreda frågan som vi nu pekat på och till riksdagen återkomma med nödvändiga lagförslag avseende en reglering av prövningsmyndigheternas skyldigheter att ställa villkor om säkerhet.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N390 yrkande 8 och avslår motion 2004/05:Bo269.

4. Krav avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 3 (m, fp)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Peter Danielsson (m), Lars Tysklind (fp), Ewa Thalén Finné (m) och Solveig Hellquist (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:N348 yrkandena 6–8 och 2004/05:N390 yrkandena 3–5 och avslår motion 2004/05:Bo276 yrkande 3.

Ställningstagande

All lagstiftning måste enligt vår uppfattning genomsyras av stor respekt för den enskilda äganderätten. Samtidigt bör lagstiftningen präglas av en stor respekt för människors liv och hälsa samt skyddsintressen i natur och miljö. Det är lätt att konstatera att vindkraftens etableringsfrågor är komplicerade. Vindkraften har uppenbara fördelar som energikälla och samtidigt finns nackdelar som behöver tas på allvar. Vindkraftverk syns på stora avstånd. Vidare ger de upphov till buller och andra olägenheter. Detta gör att värdefulla kultur- och naturvärden, liksom eventuella grannars intresse av en fortsatt god boendemiljö, måste beaktas när ställning tas till etableringar av nya verk.

Enligt vår mening måste en markägare ges möjlighet att själv bestämma vad marken skall användas till och om han så önskar upplåta marken för vindkraft. Men detta kräver att även övriga intressen tas till vara på ett bra sätt. Detta görs bäst genom att man i den kommunala planprocessen tar ställning till frågor om vindkraftsetableringar. På så sätt kan skyddsvärda natur- och kulturmiljöer undantas och förutsebarhet garanteras ägare till kringliggande markområden.

Vindkraftsetableringar skall granskas noga i den kommunala planeringen och tillståndsgivningen. Krav bör ställas på detaljplanprövning vid varje etablering. Då ges närboende och sakägare möjlighet att hävda sina intressen. Det bör därför samtidigt skapas ett fungerande regelverk som sätter snäva och tydliga gränser för byggande av vindkraftverk.

Vi anser vidare att nationella minimiregler för respektavstånd mellan bebyggelse och vindkraftverk bör tas fram. Den mellanliggande terrängens egenskaper skall vägas in för att närboende inte skall drabbas. Ersättningskrav för minskade fastighetsvärden skulle då inte behöva komma i fråga. Reglerna bör vara dispositiva, närboende skall alltså kunna godkänna att minimiavstånd underskrids. Vi vill ha en särskild gränsvärdesnorm för buller från vindkraftverk. Bullernormer för industriområden är inte lämpliga att följa när verken byggs nära bostadshus, rekreationsområden o.d. Vi vill att verksamheten skall miljöprövas på samma sätt som annan verksamhet prövas som har inverkan på omgivningen. Försiktighetsprincipen skall gälla. Innan stora vindkraftsparker byggs borde därför deras miljöpåverkan utredas.

Vi anser inte att det är tillräckligt att de i våra motioner aktualiserade mycket angelägna frågorna om krav på miljö- och detaljplanprövning vid vindkraftsetablering, införande av respektavstånd mellan bostäder och verk samt krav på samråd med närliggande kommuner vid vindkraftsetablering

m.m. behandlas i Boverkets handbok. Frågorna förtjänar att behandlas i ett större sammanhang. Till exempel bör kravet på detaljplaneprovning framgå av lagen.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför med anledning av m-förslagen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:N348 yrkandena 6–8 och 2004/05:N390 yrkandena 3–5 samt avslår motionen 2004/05:Bo276 yrkande 3.

5. Tillståndsprovning avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 4 (mp)

av Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N307 yrkande 13.

Ställningstagande

För vindkraften gäller i Sverige ett planeringsmål om 10 TWh 2015. Planeringsmålet motsvarar en produktion som är nästan 15 gånger större än produktionen under 2003. För en sådan produktion krävs en storskalig utbyggnad av vindkraftverk.

Som jämförelse kan nämnas att vindkraften i Tyskland producerar ca 25 TWh och utbyggnaden fortsätter. Sverige är ett större och blåsigare land än Tyskland och har färre konflikter om markanvändning.

Kostnaden för vindkraften är inte högre än att länder som Spanien och Indien anser sig ha råd med en mycket snabb utbyggnad. Den ökande storleken på vindkraftverk, annan teknisk utveckling och stordriftsfördelar vid tillverkningen gör att priserna sjunker. Vindkraft är därför på god väg att bli ett alternativ till kärnkraft och kolkraft i hela världen. Frågan är i vilken takt Sverige skall bidra till denna utveckling. Genom certifikatssystemet eller på annat sätt måste vindkraften få så stabila ekonomiska förutsättningar att bankerna vågar ge lån åt vindkraftsbyggen så att bygget äntligen tar fart.

Vindkraften är inte bara beroende av stabila ekonomiska förutsättningar. Ett minst lika stort problem är långa handläggningstider och oförutsägbara resultat av planprocessen. Detta är tydligen inte ett problem i Danmark, som har tio gånger mer vindkraft på en tiondel så stor yta, eller i Tyskland eller Spanien. Jag vill se en snabb utredning av vad som kan göras för att få en snabbare, enklare och mer förutsägbar provning utan att detta går ut över natur- och kulturvårdsintressen eller de närboendes rättigheter.

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag framför med anledning av mp-motionen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N307 yrkande 13.

6. Omprövning av vattendomar, punkt 5 (kd, c)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ498 yrkande 31 och avslår motion 2004/05:Bo260 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vattendragen bör åter bli miljöer för vandrande fiskarter som lax, laxöring och ål. Vi vill understryka den brist på strömmande vatten som i dag råder. Många arter som är beroende av biotopen strömmande vatten återfinns bland hotade arter. I flertalet större vattendrag spärrar fördämningar för vattenkraft vägen för lax och öring. Gamla dammar och rester från flottningsperioden utgör dessutom stora miljöhinder som måste undanröjas. Här finns även frågan hur konflikten mellan kulturvärden och naturvärden skall lösas. Naturlaxen är hotad och bl.a. den stora Siljansöringen är snart utrotad. Omfattande åtgärder när det gäller att undanröja olika typer av vandringshinder krävs för att nå målen. Kostnaderna för en miljöanpassning av vattenkraften är avsevärda och sannolikt underskattade. Skall målen nås är det angeläget att alla parter som på något sätt nyttjar resursen strömmande vatten mer aktivt tar sitt ansvar och blir delaktiga i en sådan process.

Vattenkraftsregleringen har medfört att det på vissa ställen inte finns någon fiskväg förbi vattenkraftverken. I de flesta större älvar i Sverige är vattenkraften så utbyggd att det inte längre finns några lämpliga lekområden för lax. I några älvar, exempelvis Klarälven, Ljusnan och Dalälven, finns det dock områden kvar dit laxen skulle kunna släppas upp för att leka. Det bör därför finnas förbiflöden vid de kraftverk som ligger mellan dessa lekområden och havet. Situationen i dagsläget är att det på vissa ställen inte finns någon fiskväg förbi kraftverken.

I de fall anordningar för fiskens vandringar inte finns anlagda förutsätter tillkomsten av sådana att den vattendom som reglerar den aktuella vattenkraftsanläggningen kan omprövas. Bostadsutskottet (2002/03:BoU3) har uttalat att det finns anledning att se över frågan om hur behovet av förbiflöden i befintliga vattenkraftverk kan tillgodoses och som en del i detta hur ändamålsenliga reglerna för omprövning av vattendomar är i sammanhanget. Det bör därför ankomma på regeringen att snarast ta de initiativ som krävs för att se över möjligheten att ompröva vattendomar för dessa ända-

mål. Detta blir nödvändigt för att kunna genomföra de åtgärdsprogram som föranleds av EU:s ramdirektiv för vatten. Den nu förordade översynen måste snarast komma till stånd. Vi är också restriktiva till fortsatt utbyggnad av vattenkraftverk. Vi anser att strömmar och vattendrag skall restaureras där uppförda dammar inte längre fyller någon funktion.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför med anledning av kd-motionen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ498 yrkande 31 och avslår motion 2004/05:Bo260 yrkandena 1 och 2.

7. Omprövning av vattendomar, punkt 5 (v, mp)

av Owe Hellberg (v), Sten Lundström (v) och Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Bo260 yrkandena 1 och 2 samt avslår motion 2004/05:MJ498 yrkande 31.

Ställningstagande

Med anledning av de många översvämningarna kring många reglerade vattendrag med deras dammar och kraftstationer har vattenlagstiftningen diskuterats flitigt under ett antal år. Även för mindre vattendrag, och för riket mindre ekonomiskt viktiga kraftanläggningar, kan äldre vattendomar vålla stora bekymmer och olägenheter t.ex. för de boende i området.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet avseende efterlevnaden av gällande vattendomar. Den har ingen möjlighet att påverka kraftverksamheten så länge den håller sig inom ramen för gällande vattendom. Om vattendomen påtagligt strider mot dagens kunskaper och motverkar intressen avseende t.ex. naturvårds- och miljöintressen, bör sådan vattendom kunna ändras.

Äldre vattendomar har inte sällan hög acceptans vad gäller nivåskillnader i de vattendrag som innefattas. Det innebär t.ex. att en sjö kan höjas och sänkas med två meter. Vattenmagasinet, dvs. sjön/sjöarna fylls på under hösten, tappas sedan maximalt under vinterhalvåret, fylls upp igen under våren/sommaren osv. Detta ”hissande” leder till stor olägenhet för de människor som bor i närheten av berörda vattendrag. Det skadar dessutom djur- och växtlivet i den strandnära miljön. Torrläggning nedanför kraftstationen eller torrläggning av kanalsystem m.m. kan medföra olägenheter i form av lukt osv. Äldre vattendomar kan också innebära att olika kraftstationer omöjliggör för vandrande fiskar, som t.ex. lax och ål, att vandra upp och ned i sin naturliga miljö.

Det är rimligt att även sådana vattendomar kan ändras så att det kan åläggas tillståndshavaren att med t.ex. laxtrappor återge vandrande fiskarter sin naturliga miljö och möjlighet att vandra till fortplantning.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför med anledning av v-motionen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Bo260 yrkandena 1 och 2 och avslår motion 2004/05:MJ498 yrkande 31.

8. Åtgärder till förmån för fiske, punkt 7 (fp, kd, c)

av Ragnwi Marcelind (kd), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c) och Solveig Hellquist (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ500 yrkandena 41 och 44 samt avslår motionerna 2004/05:MJ333 yrkande 3 och 2004/05:Bo227.

Ställningstagande

Vattenbruket har en betydande tillväxtpotential men är ringa i Sverige i en internationell jämförelse. Den svenska produktionen är ca 7 000 ton, kraftbolagens kompensationsodling oräknat. Den totala världsproduktionen uppgår till 23 miljoner ton och växer snabbt. FAO beräknar att vattenbruksproduktionen passerar den totala världsproduktionen av kött år 2010.

För att underlätta för dem som söker lämpliga platser för vattenbruk bör kommunerna i sina översiktsplaner ange områden som är lämpliga för fiskodling. Härigenom skulle skapas en viss beredskap för utveckling av vattenbruket.

Det överfiske som skett i södra Östersjön efter vild östersjölax har kraftigt decimerat bestånden. Resultatet har blivit att medelvikten på det fåtal vilda laxar som kommer upp i födelseälvarna blir allt lägre. Åren 1996–1997 skedde en något bättre uppgång av vildlax i Norrlandsälvarna tack vare att de finländska fiskerimyndigheterna förordade ett betydligt minskat kustfiske på finländsk sida. Men åren efter visar det sig att vildlaxen minskar igen. Vi anser att laxen bör ges möjlighet att reproducera sig i större utsträckning i de svenska älvarna. Det är framför allt sportfisket i Norrlandsälvarna som skulle gynnas av en sådan utveckling, men även yrkesfisket skulle ha glädje av en större stam av östersjölax.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför med anledning av kd-motionen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ500 yrkandena 41 och 44 samt avslår motionerna 2004/05:MJ333 yrkande 3 och 2004/05:Bo227.

9. Yrkesfiskarnas processuella ställning, punkt 8 (c)

av Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ495 yrkande 5.

Ställningstagande

Enligt min mening bör en näringsidkare som är beroende av fiskevattnet alltid erhålla sakägarstatus vid prövning av frågor om tillstånd till havsba-serad vindkraft. Det får inte råda någon tvekan på den punkten. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med nödvändiga förslag för att säkerställa detta.

Detta bör ges regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ495 yrkande 5.

10. Riksintressen, punkt 10 (kd, c)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ498 yrkande 28 och avslår motion 2004/05:T335 yrkande 4.

Ställningstagande

Vatten är vårt viktigaste livsmedel. Tillgången är riklig i Sverige. Vi har gott om råvatten. Vattentäkterna är dock fortfarande dåligt skyddade. Många kommuner har inte vederhäftiga vattenförsörjningsplaner. Två tredjedelar av vårt grundvatten är beroende av grusåsar. Grushushållningsplaner måste upprättas, regionalt och nationellt.

Enligt vår mening behövs vidare en ändring av miljöbalken som innebär att områden som är viktiga för vattenförsörjningen, såsom grundvattenförekomster, ytvatten och viktiga grusområden som kan användas för konstgjord grundvattenbildning, skall kunna anges som riksintresse. Eftersom Miljöbalkskommittén inte kommer att utreda frågan om riksintressen bör regeringen tillsätta en utredning just för denna frågeställning. Som riksintresse anges i dag bara områden som är viktiga för anläggningar för vattenförsörjningen.

Det är viktigt att vattentäkterna skyddas mot alla sorters föroreningar, både sådana som beror på olyckor och sådana som har sin orsak i urlakning av gifter via mark. Uppsökande verksamhet bör utvecklas för att minska risken att vatten med hög radonhalt utnyttjas i enskilda dricksvattenbrunnar.

Dagvattenledningssystemen har stora brister i många kommuner, vilket ökar belastningen betydligt på reningsverken. Hanteringen av avloppsvatten är mycket resurskrävande och av det skälet bör denna användning av vatten minskas.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad vi nu har anfört. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ498 yrkande 28 och avslår motion 2004/05:T335 yrkande 4.

11. Nationalstadsparken, punkt 11 (c)

av Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Bo273 yrkandena 1 och 2 samt avslår motion 2004/05:Bo279 yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Nationalstadsparken fyller 10 år i januari 2005. Den utgör ett unikt försök eller en ambition att värna, vårda och säkra, för framtida generationer, ett rejält grönområde i en stadsmiljö.

Under de år som förflutit har intressekonflikterna kommit och gått. Miljöbalken räddade området när det hotades av en ny trafikled. Miljöbalken har dock inte räddat området från att naggas i kanten av andra åtgärder. Bokslutet över den tidigare förvaltningen innehåller tio år utan skötselplan och utan statliga medel. Djurgårdsförvaltningen kände hösten 2003 att nu fick det vara nog, nu måste någonting ske och presenterade för sin del ett förslag på hur man skulle kunna utveckla området. Inför en debatt i riksdagen den 28 november 2003 beslöt regeringen att ge Länsstyrelsen i Stockholms län ett uppdrag att ta fram ett program för samordnad förvaltning, skötsel och utveckling av nationalstadsparken. För detta arbete fick länsstyrelsen två år på sig – till december 2005. Den senfärdighet eller totala brist på agerande som präglat hanteringen av Nationalstadsparken kan måhända också bero på att staten inte är markägare i just det här området.

Man frågar sig om flera aktörer gör att staten känner sig handlingsförlamad när det gäller att ta ansvar, också ekonomiskt. Vi har alla kunnat ta del av att Länsstyrelsen i Stockholms län knappast haft resurser alls att genomföra någonting under de gångna åren. Här skiljer det sig de facto från

övriga naturreservat och nationalparker, där ju staten går in och säkrar med skötselplaner men också med statliga medel och tar ansvar för utvecklingen och skötseln av området.

Nationalstadsparken är unik och den är värd ett bättre öde än en valhänt och tveksam hantering. Det är viktigt att staten visar ett tydligt ansvarstagande, också ekonomiskt, för att säkra området för dagens och kommande generationer. Staten måste här precis som för nationalparker ta ett ansvar för helheten. Det är rimligt att staten tar ett ansvar utöver sitt eget förvaltaransvar, eftersom det är en nationalstadspark som är unik i både sin konstruktion och miljö. För detta krävs särskilda resurser. Då staten inte avdelat resurser för skötseln i dag och utredning pågår anser regeringen uppenbarligen att Nationalstadsparken kan få fira sin 10-årsdag utan särskilt stöd. Det faktum att parken 2005 firar sin 10-årsdag borde i stället mana till särskilda åtgärder för att ta igen förlorad skötsel men också uppmärksammas i särskild ordning. För detta krävs extra satsningar redan innevarande budgetår. Dessa resurser måste avdelas inom ramen för gällande budget och tydliggöras i kommande regleringsbrev.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad vi anför i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Bo273 yrkandena 1 och 2 samt avslår motion 2004/05:Bo279 yrkandena 1–4.

12. Nationalstadsparken, punkt 11 (mp)

av Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Bo279 yrkandena 1–4 och avslår motion 2004/05:Bo273 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

I Stockholm finns världens första nationalstadspark, Ekoparken. Begreppet står för att man med ett ekologiskt synsätt skall bidra till en uthållig utveckling i Stockholm och samtidigt bevara en kunglig grön lunga med en mix av natur och kultur.

Ekoparken har en unik blandning av natur och kultur. Den utgör en ekologiskt viktig spridningskorridor för ett stort antal växter och djur. Av Upplands djur- och växtarter lever ca 3/4 i Ekoparken.

Ekoparken har också ett stort och varierat utbud av vackra hus och byggnader. Många av dessa är av högt arkitektoniskt värde, och flera hundra skyddas som byggnadsminnen. Ekoparken är ett viktigt rekreations- och friluftsområde för storstadens invånare. Cirka 15 miljoner människor besöker årligen Ekoparken.

Ekoparken är ständigt utsatt för hot från den expanderande staden. Den gröna parkmarken minskar med små och stora steg. Det är viktigt att Ekoparkens natur- och kulturvärden värnas och vårdas men också utvecklas.

Den särskilda lagstiftningen för Ekoparken har ökat skyddet för området, men hela tiden sker det dock intrång i parken och tas nya planer på bebyggelse som inkräktar på grönytorna. Konfliktsituationer uppstår mellan naturvård, kulturvård och friluftsentressen och planer på exploatering. Trots att lagen skall skydda mot ny bebyggelse i de fall den gör intrång i parklandskap eller naturmiljö görs det intrång gång på gång. Lagen verkar alltför lätt att förbigå. Det finns ett stort exploateringstryck på marken. Det finns flera exempel på det, äldreboendet vid Kattrumpstullen mitt emot Bellevue, kontorskomplexet längs med E 4:an mitt emot Brunnsviken samt Säpos nya byggnad på polishögskolan vid Sörentorp i norra änden av parken. Det finns ytterligare planer på studentbostäder vid Stora Lappkärrsberget, exploatering vid Husarviken och bostadsplaner vid Värtavägen.

Lagen kan uppenbarligen tolkas på olika sätt och kommunerna tolkar den ofta till Ekoparkens nackdel. Det har då visat sig svårt att hävda och få gehör för natur- och kulturintressena.

Med alla hoten som ovan beskrivits mot parken är det viktigt att Nationalstadsparkens skyddande lagstiftning stärks, följs upp och efterlevs. Detta behöver analyseras och utredas ytterligare, och regeringen bör lägga fram förslag på stärkt skydd.

Det är viktigt att arbetet med naturreservat drivs fram i enlighet med tidsplanen. Det är emellertid ofta ett problem med att få till stånd reservatsbildningar i den omfattning som skulle krävas. Det finns svårigheter med att bilda kommunala reservat på statlig mark som behöver ses över. Det finns ingen övergripande skötselplan för parken.

Regeringen har gett länsstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av och föreslå åtgärder som kan utveckla parken och höja ambitionsnivån. Det är ett viktigt steg. Det stora problemet är dock att under tiden det utreds och funderas så fortsätter exploateringen och planerna på ny bebyggelse i parken. Därför behövs ett moratorium för alla nya planer tills översynen och aktuella utredningar är klara.

Trots att det finns samverkansorgan mellan kommuner och länsstyrelse har man i dag, 10 år efter instiftandet, fortfarande inte fått klart med nationalstadsparkens exakta gränser. Det behövs en definition av de exakta gränserna och en plan för buffertzoner runt parken för att bryta dagens utveckling som innebär att bebyggelse kryper alldeles intill parkens gränser och menligt påverkar naturlivet i parken.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad vi anför i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Bo279 yrkandena 1–4 och avslår motionen 2004/05:Bo273 yrkandena 1 och 2.

Särskilda yttranden

1. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad och Krav avseende vindkraftsutbyggnad, punkterna 1 och 3 (fp)

Lars Tysklind (fp) och Solveig Hellquist (fp) anför:

Folkpartiets utgångspunkt är att anläggningar för energiproduktion skall underställas tydliga politiskt fastställda miljö- och säkerhetskrav. Sedan är det energiproducenterna som väljer vilken produktionsmetod som används inom dessa givna ramar. Vår förhoppning är att förnybara alternativ för energiproduktion, som t.ex. vindkraft, kommer att utgöra en växande andel av energiförsörjningen i framtiden.

Kraven vid lokalisering av vindkraftverk skall dock motsvara de som ställs på motsvarande industrietablering. När det gäller vindkraft är påverkan på landskapsbilden och bullernivåer viktiga faktorer där tydliga krav måste finnas.

Bra exempel på lokalisering av vindkraftverk är hamnområden och andra områden som redan domineras av industribyggelse.

Folkpartiet anser att restriktivitet skall råda vid nyexploatering av nya kustområden för vindkraft och att ingen utbyggnad skall ske förrän påverkan på växt- och djurlivet är helt klarlagd.

Vid etablering av havsbaserade vindkraftverk är det också av största vikt att inte yrkesfisket påverkas negativt.

2. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 1 (kd)

Ragnwi Marcelind (kd) anför:

Det är ett välkänt faktum att samhället måste ställas om till en mer uthållig utveckling. Här kommer vindkraften att spela en allt större roll som en förnybar energikälla som vi har gott om i vårt land. Den är en påfallande ren energikälla och den tillför energi som är gratis och uteslutande. Påverkan på luft och klimat är synnerligen begränsad. När ett vindkraftverk har tjänat ut kan det monteras ned. Dessvärre finns stora målkonflikter kring denna energikälla.

Etablerandet av vindkraftsanläggningar till havs och i sjöar utgör ett av de allra allvarligaste hoten mot det kustnära fisket. Detta gäller fiske med såväl trålar och garn som med andra redskap. Uppförandet av vindkraftverk planeras ske på grundområden, dvs. på de platser utanför kusten som utgör lek- och uppväxtområden för ett stort antal fiskslag. På några platser har denna utbyggnad redan inletts. Både under byggnationstiden och genom senare påverkan av anläggningar i drift kommer avsevärda störningar med negativa effekter på fiskbestånden att förekomma. Detsamma gäller annan verksamhet till havs, t.ex. utläggande av elkablar och gasledning på havs-

botten. Ett minimikrav är att, i de fall sådana kablar och ledningar måste dras fram genom områden med yrkesfiske, dessa grävs ned i havs- och sjöbotten. Yrkesfiskets intressen i denna fråga får inte förbigås. Anläggningar för havsbaserad vindkraft bör ej utplaceras i områden där yrkesfisket skadas eller hindras.

Den nya generationens vindkraftverk med effekter på 3–3,5 MW kan placeras upp till tio mil utanför kusten, utom synhåll från land. Svenska kraftnät anser att möjligheten att bygga ut stamledningsnätet mellan norra och södra Sverige är starkt begränsad. Kapacitetstaket nås redan i dag när vattenkraftverken går för fullt, t.ex. vid vårflod. En storskalig utbyggnad av vindkraften i Norrland skulle därför kräva nya 400 KV-ledningar genom Sverige. En sådan ledning kostar ca 4 miljarder kronor per 100 mil. Nya 400 KV-ledningar skulle också de innebära stora ingrepp i landskapsbilden och för jord- och skogsbruket. Större vindkraftsutbyggnader bör därför lokaliseras till områden som förutom att vara lämpliga i andra avseenden även har en utbyggd infrastruktur vad gäller elnätet.

Det är tillfredsställande att kunna konstatera att områden av riksintresse för vindkraft nu äntligen, vilket Kristdemokraterna länge har efterlyst, har pekats ut. Arbetet har, som vi önskat, haft sin utgångspunkt i en dialog mellan Energimyndigheten, länsstyrelserna, berörda centrala verk och kommunerna. Det är viktigt att avvägningar mellan olika riksintressen kan göras. Det som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig utveckling bör ges företräde.

3. Nya nationalstadsparker, punkt 12 (fp)

Lars Tysklind (fp) och Solveig Hellquist (fp) anför:

Folkpartiet har i flera motioner tagit upp betydelsen av grönområden i våra tätorter.

Modern forskning visar på entydiga samband mellan hälsa och omfattningen av umgänget med naturen. Det har visat sig att människor med närhet till naturen eller naturparker är friskare och hämtar sig snabbare efter sjukdom än de med längre avstånd.

Rekreation och friluftsliv samt den biologiska mångfalden är starka argument för skyddet av grönområden i tätorter. Bildandet av nationalstadsparker är ett av de sätt samhället har för att skydda värdefulla grönområden.

I fp-motionen 2004/05: MJ469 föreslås att Slottsskogen i Göteborg får status som nationalstadspark för att uppnå ett långsiktigt skydd mot exploatering.

Då Slottsskogen med omkringliggande område torde uppfylla kravet för nationalstadspark borde området kunna komma i fråga för denna status vid skapandet av ytterligare nationalstadsparker i framtiden. En viktig förutsättning är då att det finns en lokal förankring.

4. Nya nationalstadsparker, punkt 12 (c)

Rigmor Stenmark (c) anför:

Bland de många mycket viktiga uppgifterna på miljöområdet är en att nu i ökad utsträckning skydda och bevara grönområden, parker och grönytor i städerna, framför allt de större städerna. Stadsregionernas djur- och växtliv är mycket sårbart. Detta innebär att strukturen på tätorternas grönområden måste ha goda samband med omgivande naturområden. Grönområdena har även en stor social betydelse för människors välbefinnande i ett stadslandskap. Genom inrättande av nationalstadsparker ges stora områden skydd och status som helhet, vilket gör det möjligt att bättre förvalta dessa naturtillgångar. Det är av den anledningen önskvärt att fler nationalstadsparker inrättas. Det är samtidigt viktigt att framhålla att planer på inrättande av nya nationalstadsparker alltid skall vara lokalt förankrade, vilket försumrades i Uppsala.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:T335 av Johan Linander och Lars-Ivar Ericson (båda c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Ystads hamn bör klassificeras som hamn av riksintresse.

2004/05:MJ333 av Jeppe Johnsson och Cristina Husmark Pehrsson (båda m):

3. Riksdagen begär att regeringen satsar på att restaurera ålens livsmiljö i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:MJ469 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Slottsskogen med omgivande områden status som nationalstadspark.

2004/05:MJ494 av Annelie Enochson och Per Landgren (båda kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att bevaka yrkesfiskets intressen vid planering av havsbaserade vindkraftverk.

2004/05:MJ495 av Åsa Torstensson (c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av forskning och miljökonsekvensanalyser vid beviljandet av havsbaserad vindkraft.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att möjligheten bör utredas för näringsidkare som är beroende av fiskevattnet att erhålla sakägarstatus när planering och byggnationer sker till havs.

2004/05:MJ498 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

28. Riksdagen begär att regeringen låter utreda frågan om hur områden som är viktiga för vattenförsörjningen skall kunna anges som riksintresse.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att snarast se över möjligheten att ompröva vattendomar.

2004/05:MJ500 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om planering för vattenbruk.
44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för vandringsfisk.

2004/05:N307 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

13. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en vindkraftsutredning för att jämföra planlagstiftningen i Sverige med den i Danmark, Tyskland och Spanien för att ge förslag på åtgärder för att påskynda utbyggnaden av vindkraft i Sverige.

2004/05:N348 av Lars Lindblad m.fl. (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om miljö- och detaljplaneprovning vid vindkraftsetablering.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationella minimiregler för respektavstånd mellan bebyggelse och vindkraft.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en särskild gränsvärdesnorm för buller från vindkraftverk.

2004/05:N390 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att närboende och näringsidkare inte skall behöva påverkas negativt av vindkraftsutbyggnaden.
4. Riksdagen beslutar om dispositiva regler för etablering av vindkraftverk så att närboende skall godkänna att minimiavstånd underskrids.
5. Riksdagen beslutar om gränsvärdesnorm för buller från vindkraftverk.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ansvaret för nedmontering och bortforsling av uttjänta vindkraftverk bör utredas.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vindkraften inte främjas genom att man hävdar att vissa områden är riksintressen.

2004/05:Bo227 av Barbro Hietala Nordlund och Per Erik Granström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka ansvaret för regleringsföretagen vid kraftproduktion i vattendrag.

2004/05:Bo260 av Peter Pedersen (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vattendomar som förhindrar vandrande fiskarter, som laxfiskar och ål, att vandra och fortplanta sig i sin naturliga miljö skall omförhandlas, så att sådana fiskars vandringsmöjligheter återskapas, t.ex. genom laxtrappor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att omförhandla vattendomar där enskilda ekonomiska intressen står i strid med många människors intressen eller där viktiga naturvårds- och miljöintressen motverkas.

2004/05:Bo269 av Sinikka Bohlin (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om producentansvar för vindkraft.

2004/05:Bo273 av Kerstin Lundgren (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statens särskilda ansvar för att vårda och värna vår enda nationalstadspark.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskilda satsningar, inom ramen för gällande budget, för nationalstadsparkens tioårsdag.

2004/05:Bo276 av Annelie Enochson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att områden av riksintresse för vindkraftsutbyggnad bör pekas ut.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att större vindkraftsutbyggnader av ekonomiska skäl bör lokaliseras till områden med en utbyggd infrastruktur för eldistribution.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om övriga hänsyn som bör tas vid lokalisering av vindkraftverk.

2004/05:Bo279 av Mikaela Valtersson (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en utredning om Ekoparken vad gäller t.ex. gränser och buffertzoner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett moratorium för nya bebyggelseplaner i Ekoparken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en analys av hoten mot Ekoparken.

4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på stärkt skydd för Ekoparken.

2004/05:Bo282 av Michael Hagberg och Christin Hagberg (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en effektivisering av tillståndsprövningen och remissförfarandet m.m. vid anläggandet av ny kraftproduktion.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en kartläggning av var i landet det finns möjlighet och var det är lämpligt att förlägga nya verksamheter för kraftproduktion.

2004/05:Bo289 av Jan-Evert Rådström och Björn Hamilton (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om miljöbalkens bestämmelser om muddring i småbåtshamnar.